

Exam. Code : 108006

Subject Code : 1802

B.A. (Honours) 6<sup>th</sup> Semester

POLITICAL SCIENCE

Opt. (i) Western Thinkers

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :— Attempt *five* questions in all, selecting at least **one** question from each section. The **fifth** question may be attempted from any section. All questions carry equal marks.

**SECTION—A**

- I. Examine Plato's Theory of Ideal State. 20  
II. Explain Plato's Theory of Justice. 20

**SECTION—B**

- III. Explain Plato's three stages of Education. 20  
IV. Discuss Plato's theory of Communism of Wives and Property. 20

**SECTION—C**

- V. Liberty is not the absence of restraints but it is the positive power of doing or enjoying something worth doing or worth enjoying, and that too in the company of others. Explain this statement of T.H. Green. 20

- VI. Discuss in detail the contribution of T.H. Green to political thoughts. 20

**SECTION—D**

- VII. Liberty is the central theme in the entire discourse shaping around J.S. Mill's political thoughts. Give your views. 20
- VIII. Discuss J.S. Mill's views on Representative Government. Are these views highly contestable ? 15,5

**(Punjabi Version)**

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

**ਭਾਗ—ੳ**

- I. ਪਲੈਟੋ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ। 20
- II. ਪਲੈਟੋ ਦੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20

**ਭਾਗ—ਅ**

- III. ਪਲੈਟੋ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20
- IV. ਪਲੈਟੋ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਾਮਵਾਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 20

ਭਾਗ—ੲ

- V. ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਜਮਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕੁਝ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ। ਟੀ.ਐਚ. ਗ੍ਰੀਨ ਦੇ ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20
- VI. ਸਿਆਸੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਟੀ.ਐਚ. ਗ੍ਰੀਨ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 20

ਭਾਗ—ਸ

- VII. ਜੇ.ਐੱਸ. ਮਿੱਲ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਆਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਮੁੱਚੇ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦਿਓ। 20
- VIII. ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਰਕਾਰ ਬਾਰੇ ਜੇ.ਐੱਸ. ਮਿੱਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਕੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਵਾਦਯੋਗ ਹਨ ? 15,5

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਪ੍ਰत्येक भाग में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए, कुल पाँच प्रश्न करें। पांचवा प्रश्न किसी भी भाग में से किया जा सकता है। सभी प्रश्नों के समान अंक हैं।

भाग—क

- I. प्लेटो के आदर्श राज्य के सिद्धांत का परीक्षण करें। 20
- II. प्लेटो के न्याय के सिद्धांत की व्याख्या करें। 20

भाग—ख

- III. प्लेटो की शिक्षा के तीन चरणों की व्याख्या कीजिए। 20
- IV. प्लेटो की पत्नियों और संपत्ति के साम्यवाद के सिद्धांत पर चर्चा करें। 20

भाग—ग

- V. स्वतंत्रता संयम का अभाव नहीं है, बल्कि यह कुछ करने या आनंद लेने योग्य या आनंद लेने की सकारात्मक शक्ति है, और वह भी दूसरों की संगति में। टी.एच. ग्रीन के इस कथन की व्याख्या कीजिए। 20
- VI. राजनीतिक विचारों के संबंध में टी.एच. ग्रीन के योगदान की विस्तार से चर्चा कीजिए। 20

भाग—घ

- VII. जे.एस. मिल के राजनीतिक विचारों के इर्द-गिर्द आकार देने वाले पूरे लेख में स्वतंत्रता केंद्रीय विषय है। अपने विचार दें। 20
- VIII. प्रतिनिधि सरकार पर जे.एस. मिल के विचारों की चर्चा कीजिए। क्या ये विचार अत्यधिक विवाद-योग्य हैं ? 15,5